

Sygn. akt VI GC 258/16 upr/3

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Nyga

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko: (...) Spółka z o.o.

w P.

o zapłatę

1) zasądza od pozwanego (...) Spółka z o.o. w P. na rzecz powoda (...) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 1 082,40 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt dwa złote czterdzieści groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 227 zł (dwieście dwadzieścia siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt VI GC 258/16/3

UZASADNIENIE

Powód(...) – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. wystąpił przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. z pozwem o zapłatę kwoty 1 082,40 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2015 r. wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 13 listopada 2014 r. strony zawarły umowę o badanie sprawozdania finansowego, na podstawie której powód zobowiązał się do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego za rok 2014 r. pozwanego oraz do wydania opinii o jego prawidłowości i rzetelności. Opinia miała zostać przekazana pozwanemu w terminie do dnia 15 maja 2015 r. pod warunkiem, że do dnia 15 kwietnia 2015 r. pozwany przekaże powodowi sprawozdanie finansowe, księgi rachunkowe, dowody księgowe oraz na bieżąco będzie składał wyjaśnienia i udzielał informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania. Strony ustaliły, że za wykonanie przedmiotu umowy pozwany zapłaci na rzecz powoda kwotę 5 500 zł netto w terminie 14 dni od doręczenia opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego. Pozwany nie przesłał powodowi w terminie wymaganych dokumentów, w szczególności bilansu oraz rachunku zysków i strat. W dniu 27 kwietnia 2015 r. pozwany poinformował, że dokumenty są przygotowane i zostaną udostępnione powodowi, gdy będą gotowe. W dniu 28 kwietnia 2015 r. pozwany przesłał

powodowi część dokumentów, jednak były one niekompletne i nieprawidłowo przygotowane. Poprawione dokumenty zostały przez pozwanego przesłane dopiero 26 maja 2015 r. Powód wykonał obowiązki wynikające z umowy dwa dni po otrzymaniu kompletu dokumentów tj. w dniu 28 maja 2015 r., zaś 10 czerwca 2015 r. została wystawiona faktura nr (...) na kwotę 5 500 zł netto. Pozwany pismem z dnia 29 czerwca 2015 r. obciążył powoda karą umowną w kwocie 1 082,40 zł za rzekome niedotrzymanie terminu umowy i w tym zakresie pozwany nie uregulował należnego powodowi wynagrodzenia. Powód pismem z dnia 8 lipca 2015 r. zwrócił pozwanemu notę księgową wskazując na brak podstaw do jej wystawienia. W dniu 12 sierpnia 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 1 082,40 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

W dniu 25 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. VI GNc 3356/15/3 Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania. Pozwany zgłosił zarzut potrącenia wierzytelności.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że zgodnie z pkt. II.8 umowy udostępnienie sprawozdania finansowego i innych dokumentów miało nastąpić w siedzibie zleceniodawcy, umowa nie nakładała na pozwanego obowiązku przekazywania skanów dokumentów czy wyjaśnień pocztą elektroniczną. Zgodnie z pkt. II.6 umowy powód miał przeprowadzić wstępne badanie w listopadzie i grudniu 2014 r., a pozwany przy podpisaniu umowy przekazał powodowi stosowne dokumenty. Pozwany w końcu marca 2015 r. przekazał powodowi wstępne sprawozdanie finansowe za 2014 r. Powód dopiero po interwencji Głównej Księgowej przesłał pierwszy wykaz dokumentów do przygotowania. Dla przyspieszenia wykonania badania, dodatkowe żądane dokumenty i wyjaśnienia były przekazywane powodowi za pomocą poczty elektronicznej. Ponadto w trakcie badania okazało się że osoby badające sprawozdanie nie znają specyfiki rachunkowości towarzystwa budownictwa społecznego. Zarzut sporządzenia sprawozdania przez pozwanego dopiero w dniu 25 maja 2015 r. stanowi manipulację, ponieważ badanie biegłego rewidenta miło ujawnić błędy w sprawozdaniu i umożliwić dokonanie jego korekty przez pozwaną. Poprawione sprawozdanie zostało podpisane z tą datą. Powód przekazał raport po terminie, w związku z czym pozwany naliczył karę umowną.

Sąd ustalił co następuje:

Bezspornym jest, że strony zawarły w dniu 13 listopada 2014 r. umowę o badanie sprawozdania finansowego, na podstawie, której powód zobowiązał się do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego za rok 2014 r. pozwanego oraz do wydania opinii o jego prawidłowości i rzetelności. Zgodnie z pkt. II ust. 6 umowy opinia miała zostać przekazana pozwanemu w terminie do dnia 15 maja 2015 r. pod warunkiem, że do dnia 15 kwietnia 2015 r. pozwany przekaże powodowi sprawozdanie finansowe, księgi rachunkowe, dowody księgowe oraz na bieżąco będzie składał wyjaśnienia i udzielał informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania. Strony ustaliły, że za wykonanie przedmiotu umowy pozwany zapłaci na rzecz powoda kwotę 5 500 zł netto w terminie 14 dni od doręczenia opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego.

Dowód: umowa (k. 21-23), zeznania prezesa zarządu powoda I. O. (k. 72-75), zeznania prezesa zarządu pozwanego W. S. (k. 75-76).

Pozwany nie przygotował i nie przekazał powodowi w wyznaczonym terminie wszystkich niezbędnych dokumentów wskazanych w umowie, a te które przekazał były niekompletne i nieprawidłowo przygotowane. W dniu 28 kwietnia 2015 r. powódka otrzymała jedynie elementy składowe sprawozdania finansowego - dokumenty podpisano z datą 31 marca 2015 r. Pozwany po upływie umówionego terminu do przekazania powódce dokumentów, dokonywał zmian w bilansie, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego - dokumenty te wymagały ponownego sporządzenia i podpisania przez główną księgową oraz prezesa zarządu. Ostateczna wersja sprawozdania finansowego została podpisana przez osobę pełniącą funkcję głównej księgowej pozwanego w dniu 25 maja 2015

r. Poprawione dokumenty zostały przez pozwanego przesłane powodowi w dniu 26 maja 2015 r. Powód wykonał zobowiązanie wynikające z umowy w dniu 28 maja 2015 r.

Dowód: zeznania świadka I. G. (k. 69-71), zeznania prezesa zarządu powoda I. O. (k. 72-75), wiadomości e-mail (k. 24-27), pismo (k. 36), wiadomość e-mail (k. 52, 53, 54, 55), częściowo zeznania prezesa zarządu pozwanego W. S. (k. 75-76).

W związku z wykonaniem przedmiotu umowy powód wystawił w dniu 10 czerwca 2015 r. na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 6 765 zł brutto tj. 5 500 zł netto, płatną do dnia 24 czerwca 2015 r.

Dowód: faktura (k. 28).

Pozwany w dniu 25 czerwca 2015 r. wystawił powodowi notę księgową nr (...) na kwotę 1 082,40 zł z tytułu kary umownej i w tym zakresie pozwany nie uregulował należnego powodowi wynagrodzenia. Powód nie uznał naliczonej kary umownej, odsyłając notę księgową. W dniu 12 sierpnia 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty pozostałej nieuregulowanej należności w wysokości 1 082,40 zł.

Dowód: nota księgową (k. 30), pisma (k. 29, 31, 34), wezwanie (k. 40).

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne oparto o nie budzące wątpliwości, merytoryczne dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

Sąd dopuścił dowód z zeznań świadka I. G. na okoliczność współpracy między stronami, nienależytego wykonania umowy, terminu przekazania dokumentów powodowi i powodu przekazania ich w tych terminach, terminu przystąpienia powoda do badania sprawozdania, braku planu przeprowadzenia badania, braku znajomości przez powoda działalności pozwanego, braku znajomości rachunkowości towarzystwa budownictwa, zasadności obciążenia powoda karą, dokonania potrącenia wierzytelności.

Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron na okoliczność istnienia i treści stosunku prawnego łączącego strony

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo wytoczone w niniejszej sprawie przez(...) – (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powód domagał się zasądzenia kwoty 1 082,40 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty wskazując, że pozwany nie uregulował w tej części należności za wykonaną usługę.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, wskazując, że powód nie wykonał w terminie przedmiotu umowy oraz podniósł zarzut potrącenia wierzytelności.

Sąd dokonując analizy zgromadzonego materiału dowodowego w pierwszej kolejności miał na względzie postanowienia łączącej strony umowy. Strony zawarły w dniu 13 listopada 2014 r. umowę o badanie sprawozdania finansowego, na podstawie której powód zobowiązał się do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego za rok 2014 r. pozwanego oraz do wydania opinii o jego prawidłowości i rzetelności. Co istotne, zgodnie z pkt. II ust. 6 umowy opinia miała zostać przekazana pozwanemu w terminie do dnia 15 maja 2015 r. pod warunkiem, że do dnia 15 kwietnia 2015 r. pozwany przekaże powodowi sprawozdanie finansowe, księgi rachunkowe, dowody księgowe oraz na bieżąco będzie składał wyjaśnienia i udzielał informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania. Strony ustaliły, że za wykonanie przedmiotu umowy pozwany zapłaci na rzecz powoda kwotę 5 500 zł netto w terminie 14 dni od doręczenia opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego. Z treści umowy wynika, że umowa zakładała konieczność współpracy stron podczas wykonywania umowy. Aby badać terminowość wykonania umowy, należało ustalić przyczynę powstania opóźnień.

Z treści umowy wynika, że jest to umowa o usługi. Co prawda zadanie, które miało być wykonane zakładało konieczność powstania wyznaczonego rezultatu, jednakże zakładało badanie sprawozdania wytworzonego przez inny podmiot i w gruncie rzeczy polegało na jego kontroli. Należy zatem oceniać umowę i jej wykonanie na podstawie art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c. i nast.

Bezspornym również było pomiędzy stronami, że powód wykonał zobowiązanie wynikające z umowy w dniu 28 maja 2015 r., oraz, że pozwana naliczyła powodowi karę umowną w kwocie 1 082,40 zł. Na podstawie zgromadzonych dokumentów i zeznań świadków Sąd ustalił, że wykonanie umowy przez powódkę nie nastąpiło w wyznaczonym w umowie terminie, ponieważ pozwana spółka nie współpracowała w wymaganym zakresie z powódką. Pozwana nie przygotowała i nie przekazała powódcie w wyznaczonym terminie wszystkich niezbędnych dokumentów wskazanych w umowie, a te które przekazała były niekompletne i nieprawidłowo przygotowane. W dniu 28 kwietnia 2015 r. powódka otrzymała jedynie elementy składowe sprawozdania finansowego. Jak wskazała pozwana dokumenty podpisano z datą 31 marca 2015 r., niemniej jednak pozwana po upływie umówionego terminu do przekazania powódcie dokumentów, dokonywała zmian w bilansie, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego, a dokumenty te wymagały ponownego sporządzenia i podpisania przez główną księgową oraz prezesa zarządu, na co wskazała świadek I. G.. Ostateczna wersja sprawozdania finansowego została podpisana przez osobę pełniącą funkcję głównej księgowej w dniu 25 maja 2015 r., co potwierdził z kolei prezes zarządu pozwanej spółki. Poprawione dokumenty zostały przez pozwaną przesłane w dniu 26 maja 2015 r.

W ocenie Sądu, w związku z opóźnieniem pozwanej w przekazaniu stronie powodowej dokumentów niezbędnych do wykonania badania sprawozdania finansowego, termin wykonania umowy dla powoda powinien ulec stosownemu wydłużeniu. Zdaniem Sądu to po stronie pozwanej leżała przyczyna niewykonania przedmiotu umowy przez stronę powodową w terminie określonym umową, a zatem naliczenie kary umownej przez pozwaną było niezasadne.

Co do zarzutu potrącenia podniesionego przez pozwaną wskazać należy, że zgodnie z art. 498 § 1 i 2 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. W myśl art. 499 k.c. potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Nadto by mogło dojść do potrącenia, spełnione być muszą łącznie cztery przesłanki w postaci wzajemności wierzytelności, jednorodności świadczeń, wymagalności wierzytelności, zaskarżalności wierzytelności. Przesłankę wzajemności wierzytelności (albo inaczej tożsamości stron) pojmuje się na gruncie instytucji potrącenia jako sytuację, w której dana osoba jest wierzycielem i równocześnie dłużnikiem innej osoby i vice versa, a więc gdy między tymi osobami występują wierzytelności, które można określić jako przeciwstawne albo krzyżujące się. Przez wymagalność wierzytelności rozumie się stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a dłużnik jest obowiązany spełnić świadczenie. Co do jednorodności wierzytelności w rzeczywistości chodzi tu o jednakowy przedmiot świadczeń obydwu stron. Wymaganie, aby obie wierzytelności były zaskarżalne, czyli nadawały się do dochodzenia przed sądem lub innym organem państwowym jest uzasadnione egzekucyjną funkcją potrącenia, które umożliwia wierzycielowi przymusową realizację należnego mu świadczenia.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że pozwany w żaden sposób nie wykazał, iż potrącenie jest zasadne.

Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Uwzględniając treść art. 6 k.c. trzeba stwierdzić, że do osoby występującej z pozwem należy udowodnienie faktów pozytywnych, które stanowią podstawę powództwa, gdyż z faktów tych wywodzi ona swoje prawo. Do przeciwnika natomiast należy wykazanie okoliczności niweczających to prawo lub uniemożliwiających jego powstanie (OSNP 1998/18/537). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (OSNC 1997/6-7/76 Przegląd Sądowy 2001/4/81).

Innymi słowy na powódzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wnioski o oddalenie powództwa. Orzecznictwo jest w tej materii konsekwentne : wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 marca 2012 r. (V ACA 90/12) - „ (...) dla przyjęcia zasadności zarzutu potrącenia i jego skuteczności, niezbędne jest zaistnienie przesłanek materialnoprawnych potrącenia wskazanych w art. 498 § 1 KC, a które zobowiązany jest wykazać korzystający z potrącenia, a to zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodzenia (art. 6 KC i 232 zd. 1 KPC). ”, dalej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r. (V CSK 43/10) - „ obowiązek udowodnienia roszczenia zgłoszonego do potrącenia obciąża zgłaszającego na ogólnych zasadach (art. 6 k.c.), zatem samo zgłoszenie w formie zarzutu procesowego nie oznacza jeszcze, że nastąpiły materialnoprawne skutki określone w art. 498 i 499 k.c. ” dalej wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 lipca 2009 r. (I ACA 497/09) - „zarzut potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Podlega zatem wymaganiom stawianym pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów. W szczególności zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek ściśle określić swoją wierzytelność i wykazać jej istnienie zgodnie z regułą wyrażoną w przepisie art. 6 k.c.”

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wskazuje, iż pozwana nie sprostала dyspozycji wynikającej z art. 6 k.c. Pozwana spółka powołuje jedynie, iż zgodnie z postanowieniami umowy, z tytułu opóźnienia powoda z realizacją prac, pozwanej przysługuje kara umowna w łącznej wysokości 1 082,40 zł i z tego tytułu wnosi o potrącenie dochodzonej należności. Dowód ten nie może stanowić o zasadności dokonanego potrącenia, zwłaszcza, iż mając na uwadze powyższe rozważania, nie można stwierdzić, iż zaistniały przesłanki z art. 498 § 1 k.c.

Podkreślenia wymaga tu również okoliczność, iż to z przyczyn leżących po stronie pozwanej, strona powodowa wykonała zlecenie po upływie terminu wskazanego w umowie, albowiem poprawione dokumenty zostały przez pozwaną przesłane stronie powodowej dopiero w dniu 26 maja 2015 r. Skoro pozwana dostarczyła poprawione sprawozdanie finansowe powodowi po upływie terminów, nie wypełniając swojego zobowiązania wynikającego z pkt. II ust. 6 umowy, to stwierdzić należało, że termin tam wskazany dla strony powodowej nie był wiążący, a kara umowna została naliczona bezzasadnie. Reasumując pozwana nie wykazała, aby przysługiwała jej wobec powoda jakakolwiek wymagalna wierzytelność. Zatem mając powyższe na względzie zarzut potrącenia złożony przez pozwaną w żaden sposób nie mógł się ostać.

Biorąc pod uwagę wyżej poczynione rozważania, Sąd uznał dochodzone przez powoda roszczenie za zasadne i w związku z tym w punkcie 1 wyroku zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 082,40 zł. na podstawie art. 750 k.c. w zw. z art. 735 k.c.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 25 czerwca 2015 r., a żądanie to pozostawało uzasadnione w świetle powołanych przepisów.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyły się kwoty: 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 30,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 180,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z § 6 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r. ze zm.).

SSR Jolanta Brzęk